

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Павлюк К.П.

студентка,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України визначені Законом України від 18 вересня 1991 р. «Про інвестиційну діяльність». Цей Закон спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування народного господарства України, розвиток міжнародного економічного співробітництва та інтеграції. Він визначає інвестиції як всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [6, с. 561].

Особливості режиму іноземного інвестування на території України знайшли своє закріплення у Законі України від 19 березня 1996 р. «Про режим іноземного інвестування», дія якого поширюється виключно на іноземних інвесторів і підприємства з іноземними інвестиціями. Зазначений Закон у ст. 1 закріплює, що іноземні інвестиції – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту. Схоже визначення іноземних інвестицій містив Закон України «Про іноземні інвестиції» від 13.03.1992 року, що втратив чинність. Згідно зі ст. 1 цього Закону іноземними інвестиціями є всі види цінностей, що вкладаються безпосередньо іноземними інвесторами в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою одержання прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту. Необхідно звернути увагу на зміну позиції законодавця щодо розуміння сутності об'єктів інвестування, спрямовану на розширення даної категорії та введення поняття «об'єкт інвестиційної діяльності» [2].

Трохи інше визначення іноземних інвестицій закріплено у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 року, згідно зі ст. 1 якого іноземними інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [1].

Розглянемо також позиції представників національної та зарубіжної доктрини.

Дослідники К. Еклунд та Ф. Хеніус зосереджують свою увагу на міждержавному аспекті іноземних інвестицій, зазначаючи, що іноземні інвестиції – це ті економічні ресурси, які направляються на збільшення реального капіталу суспільства, тобто на розширення або модернізацію виробничого апарату, експортовані з однієї країни і вкладені на території іншої. Збільшення реального капіталу суспільства може бути пов'язано із придбанням нових машин, будівель, транспорту, а також із будівництвом доріг, мостів і інших інженерних споруд; включаючи, і витрати на освіту, і наукові дослідження. Ці витрати є сукупними інвестиціями в «людський капітал», також збільшують виробничий потенціал економіки [4, с. 99].

В.Я. Шевчук, М.П. Денисенко та П.С. Рогожин звертають увагу на мету іноземного інвестування: іноземні інвестиції – це вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення, що здійснюються з метою одержання в майбутньому користі або прибутку [3, с. 17].

Грунтовною вважаємо позицію дослідників Г. Чумаченка та А.В. Пехника, які зазначають, що іноземні інвестиції – це економічні ресурси (вкладені інвестором фінансові і матеріальні кошти в різні об'єкти діяльності, а також передані права на майнову та інтелектуальну власність), які спрямовуються на збільшення реального капіталу товариства, тобто на розширення або модернізацію виробничого апарату [5, с. 31].

Дослідник О.Х. Юлдашев вважає, що іноземні інвестиції – це речі, грошові кошти, майнові права, цінні папери, а також результати інтелектуальної діяльності, вкладені іноземним інвестором (у передбачених законом формах) в об'єкти інвестиційної діяльності на території України з метою одержання прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту [7, с. 436].

Іноземному інвестуванню притаманні специфічні ознаки та риси, такі як:

1) спеціальне нормативно-правове регулювання – законодавство про режим іноземного інвестування;

2) суб'єктом іноземного інвестування є іноземний інвестор (інвестори);

3) предметом іноземного інвестування є іноземні інвестиції;

4) об'єктом іноземного інвестування є об'єкти господарської та інших видів суспільної діяльності, розташовані на території України;

5) метою іноземного інвестування, як правило, є отримання прибутку;

6) множинність правових форм іноземного інвестування (корпоративна – шляхом створення підприємств з іноземними інвестиціями, участі у них; договірна – укладення договору про спільну

інвестиційну діяльність, наприклад, між іноземними інвесторами та вітчизняними);

7) можливість поєднання іноземного інвестування з іншими економіко-правовими формами інвестування: інноваційною, приватизаційною, лізинговою, капітальним будівництвом та ін.;

8) особливий правовий режим іноземного інвестування, що включає різні за змістом та спрямованістю складові (надання гарантій іноземним інвесторам; державна реєстрація іноземних інвестицій; особливості правового статусу підприємства з іноземними інвестиціями та іноземних підприємств; специфічність санкцій за порушення законодавства про іноземне інвестування).

Вищевказані ознаки іноземного інвестування можуть бути узагальнені у наступному визначенні. Іноземне інвестування – це особлива економіко-правова форма інвестування, зміст якої полягає у вкладенні іноземним інвестором у розташовані на території України об'єкти господарської діяльності та об'єкти інших видів діяльності іноземних інвестицій з метою отримання прибутку та для досягнення інших соціальних та економічних результатів, що здійснюється в межах спеціального правового режиму.

Спираючись на викладені вище позиції вчених та законодавця, можна сформулювати таке узагальнене визначення поняття іноземних інвестицій, згідно з яким під ними слід розуміти довгострокове вкладення капіталу, яке не суперечить чинному законодавству, в різні галузі і сфери економіки, інфраструктуру, соціальні програми, охорону середовища як всередині країни, так і за кордоном, з метою розвитку виробництва, соціальної сфери, підприємництва, отримання доходу. На нашу думку, визначення іноземних інвестицій, що міститься в українському законодавстві є досить вдалим, однак потребує розширення шляхом включення у його зміст сфер, у яких воно може здійснюватися, деталізація цілей, заради яких воно здійснюється, зазначення обмежень щодо майна, яке не може бути використане в якості іноземних інвестицій.

Іноземне інвестування має певну кількість переваг перед іншими видами економічної допомоги, зокрема, іноземної. Це пов'язано з тим, що, як правило, іноземні інвестиції є додатковим джерелом вкладання коштів та інших цінностей у національне виробництво, що може бути використане для модернізації основних фондів та процесу виробництва у цілому, запровадження сучасних технологій тощо. Беззаперечним плюсом іноземного інвестування є те, що за нього не відбувається збільшення обсягу зовнішнього боргу країни, що має місце при «звичайних» видах іноземної економічної допомоги (трансфери Міжнародного Валютного Фонду, кредити іноземних банків тощо). У даній ситуації треба зазначити, що навпаки кошти, отримані від іноземного інвестування, при вдалому використанні можуть сприяти зменшенню державного боргу. Заслугує на увагу також така перевага

як інтеграція національної економіки у світову економічну систему, зменшення бар'єрів для ведення зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. – 1991. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» [Електронний ресурс]. – 1996. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>; Закон України «Про іноземні інвестиції» [Електронний ресурс]. – 1992. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2198-12>
3. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності / М.П. Денисенко. – К.: Алерта, 2003. – 338 с.
4. Еклунд К. Эффективная экономика. Шведская модель / К. Еклунд. – М., 1991. – 349 с.
5. Пехник А.В. Іноземні інвестиції в економіку України / А.В Пехник. – К.: Знання, 2007. – 335 с.
6. Щербина В. С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина; М-во освіти і науки України. – 6-те вид., переробл. і доп. – Київ: Юрінком Інтер, 2013. – 640 с.
7. Юлдашев О.Х. Міжнародне приватне право / О.Х. Юлдашев. – К.: Ін Юре, 2004. – 579 с.

Пичоха С.О., Бращенко О.О.

студентки,

*Навчально-науковий інститут права
Університету державної фіскальної служби України*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ КРИТЕРІЇВ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

У світі набирають популярність ідеї «зеленої» економіки, що передбачає розширення використання економічних інструментів для охорони навколишнього середовища. Однією з сфер, де деякі країни вже досягли успіху, є «зелені» державні закупівлі.

Актуальність теми зумовлена тим, що у 2010 р. у ЄС було схвалено стратегію «Європа-2020» [1], яка визначає три рушійних чинника економічного розвитку: 1) розвиток економіки на підставі інновацій; 2) сприяння розвитку низьковуглецевої, ресурсозберігаючої та конкурентоспроможної економіки; 3) сприяння високій зайнятості. Саме державні закупівлі відіграють головну роль для досягнення зазначених цілей.

У цьому контексті Європейська комісія зазначила, що державні замовники мають сприяти здійсненню зелених закупівель для підтримки переходу до більш ресурсозберігаючої економіки.